

VERKIEZINGSPROGRAMMA

GroenLinks Sluis 2022 - 2026

In Verandering Vooruit

VOORWOORD

GroenLinks heeft in de afgelopen periode, na meer dan een decennium van politieke afwezigheid, deel uitgemaakt van de oppositie in de gemeente Sluis. Naast van oudsher typisch GroenLinkse standpunten over duurzaamheid, armoede of groen zien we, net als in veel andere gemeenten, de thema's huisvesting en toerisme steeds nadrukkelijker op de voorgrond treden. Het thema toerisme is ronduit knellend geworden nu een steeds groter deel van de woningvoorraad in de kernen als tweede woning wordt gekocht en aan toeristen verhuurd. Onze fractie wijst de verkoop als tweede woning af.

Om onze vernieuwende rol op de linkse en groene thema's te behouden hebben we de ambities voor de komende periode opgeschroefd. Groenlinks wil aantrekkelijk blijven voor iedereen die een mens- & diervriendelijke, gezonde en leefbare gemeente wil.

In dit verkiezingsprogramma beschrijven we hoe de gemeente bestuurd gaat worden als het aan GroenLinks ligt. Er bestaat een samenhang tussen milieu, recreatie, mobiliteit en welvaart met een levendige burgerparticipatie. In tegenstelling tot de huidige situatie is er een beleid ontwikkeld voor de energietransitie.

GroenLinks omarmt het plan Vitaal West Zeeuws Vlaanderen als motor om de dienstverlening op peil te houden en de verduurzaming een impuls te geven.

Inhoudsopgave

1. De inclusieve samenleving
2. Een jeugd met toekomst
3. Een woning en een leefbare omgeving voor iedereen
4. Een eerlijke gemeente
5. Een groene gemeente is gezond
6. We laten de kust met rust
7. Mobiliteit
8. Een duurzame gemeente
9. Muziek en theater in een culturele gemeente
10. Bevolking

De inclusieve samenleving.

Ongeacht leeftijd en opleiding doet in onze rechtvaardige samenleving iedereen, elk naar eigen capaciteit, mee. Daar hoort een bestaanswaardig minimumloon bij, dat aanzienlijk hoger ligt dan het huidige. Kinderen van minder bedeelde gezinnen mogen niet opgroeien in armoede en buitengesloten worden van sportieve en culturele activiteiten.

Gelijke kansen voor iedereen. Uitgangspunt is daarbij dat mensen gelijkwaardig worden benaderd, ongeacht geloof, herkomst en geaardheid. Een ongelijke start leidt ertoe dat mensen minder kansen hebben en minder goede toegang hebben tot onderwijs, gezondheidszorg, en de arbeids- en woningmarkt. Dat is onacceptabel. Opleiding, bijscholing, omscholing, specialisatie en vast werk geven voldoening en dragen bij aan tevredenheid. Een tevreden burger is de basis voor een sociale samenleving gebaseerd op gezamenlijk geaccepteerde waarden waar een afwijkende mening geen bedreiging is maar een kans en het initiatief een voortdurende bron vormt voor nieuw ontwikkelingen. We willen mensen stimuleren en de ruimte geven, gericht op meer zelfontplooiing.

De gemeente stelt een vertrouwenspersoon aan waar burgers en werknemers terecht kunnen om ongewenst gedrag te melden.

1. Goede en betaalbare voorzieningen voor activiteiten die voor iedereen toegankelijk zijn: dorpshuizen en buurtcentra, sportvoorzieningen, zwembaden, de bibliotheek in de buurt
2. Actief ondersteunen van lokale initiatieven op sociaal terrein en zorgen voor bruisende kernen
3. Werkgelegenheid: inzetten op innovaties, gericht op een groene economie en duurzame energie zodat er hoogwaardige werkgelegenheid is en ook hoger opgeleide jongeren hier aan de slag kunnen.
4. We roepen bedrijfsleven en gemeente op werk te bieden aan mensen met een beperking, denk hierbij aan de rol van de Dethon
5. GroenLinks is tegen discriminatie en (institutioneel) racisme.
6. De gemeente levert een grote inspanning om laaggeletterden en eenzamen bij de samenleving te betrekken.
7. Een gastvrije ontvangst, goede opvang en begeleiding in de integratie van asielzoekers en statushouders
8. Gratis bijscholing voor ouderen in het gebruik van digitale apparatuur (nu nog € 8,=/les in Breskens) waarbij ook de reiskosten vergoed worden
9. Voldoende openbare toiletten, voor zover er geen gebruik kan worden gemaakt van de toiletgelegenheid in de horeca.
10. Gratis Nederlandse taallessen voor iedereen die dat nodig heeft

Een jeugd met toekomst

We willen kinderen en jongeren helpen op te groeien tot gelukkige en tevreden mensen. Daarbij spelen scholen maar ook sport- en hobbyvoorzieningen een belangrijke rol. Het is goed om meer aandacht te schenken aan beweging in de strijd tegen overgewicht.

Overgewicht begint vaak al op jonge leeftijd, leidt al op jonge leeftijd tot een gezondheidsachterstand en is levensbekortend. De deelnemende gemeenten geven de GGD-Zeeland opdracht op korte termijn een alternatief voor het verouderde voedingsadvies (Schijf van Vijf) te ontwikkelen, zoals bijvoorbeeld de Schijfforlife, uit te zetten via Omroep Zeeland en de Lokale Omroepen. Voorlichting over gezond eten moet uitgebreid worden en bereikbaar zijn voor elk kind, waarbij niet nagelaten moet worden het gezin te betrekken.

Veel jongeren lijden in dit digitale tijdperk onder eenzaamheid en ervaren mentale problemen. Het is van belang om meer plekken te creëren waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten en samenkomen.

1. Goed onderwijs: bevorderen samenwerking basisscholen, behoud voortgezet onderwijs en het behoud van de goede relaties met het HBO en WO
2. Op maat gesneden zorg en onderwijs om te voorkomen dat kinderen op de basisschool met een achterstand beginnen
3. Weerbaarheidstrainingen voor jongeren, denk aan cyberpesten waarbij het aanbieden van Rots en water training en judo voorbeelden zijn
4. Betere coördinatie en regionale samenwerking in de jeugdzorg, geen wachttijden
5. Gratis schoolzwemmen mogelijk maken
6. Groene schoolpleinen en moestuinen op school
7. Gezonde voeding in schoolkantines maar dan wel goedkoper dan ongezonde voeding,
8. Versterking van de relatie tussen onderwijs en praktijk
9. Een gezond binnenklimaat door middel van goede ventilatie in de scholen en leslokalen: denk hierbij vooral aan frisse lucht, CO2 controle en virusafweer
10. Meer mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding voor de jeugd

Een woning en een leefbare omgeving voor iedereen

Iedereen moet fatsoenlijk kunnen wonen, ook starters en mensen met een kleine beurs.

De gemeente voert een actief en sturend beleid. Verbouwen boven bouwen en in de kernen bouwen boven uitbreiden zodat de buitengebieden worden gespaard en de minder aantrekkelijke locaties juist worden opgeknapt.

Er wordt paal en perk gesteld aan koop en verkoop van tweede woningen, dit om de woonvoorraad van de kernen niet verder te laten afnemen, zodat onze startende woningzoekers

enig zicht houden op een betaalbare eigen woning. Voor het beleid ten aanzien van de tweede woningen willen we duidelijkheid: kopen = wonen, maar verhuur tot 30 dagen per jaar voor bestaande vakantiewoningen op basis van registratie, melding en vergunning waarbij gehandhaafd wordt en toeristenbelasting wordt afgedragen is toegestaan.

De gemeente zet zich in voor leefbaarheid in de buurt en ondersteunt burgerinitiatieven. De dorpsraden leveren gevraagd en ongevraagd advies waarbij dit advies zwaarwegend is in de besluitvorming van het College.

Bewegen wordt bevorderd. Fietsen is, naast recreatief, ook een duurzame en gezonde vervoerswijze. We geven fietsers en voetgangers op meer plaatsen voorrang boven gemotoriseerd verkeer.

Inwoners zijn vaak nog tot hoge leeftijd fit en bereid mantelzorg te verrichten, plaats te nemen in besturen van instellingen, conciërge te worden, suppoost bij evenementen, moestuinen bij scholen te verzorgen en andere dienstverlenende werkzaamheden. Deze categorie zou, ook financieel beter kunnen worden gefaciliteerd.

1. Kopers van woningen binnen de bebouwde kom krijgen de plicht er ook zelf (of 1e graad familie) te wonen.
2. We stimuleren het beschikbaar maken van tijdelijke woonruimte, wonen in groepen of met mantelzorg.
3. We zetten in op gezonde voeding, gezond bewegen en preventie van verslavende middelen.
4. Maatschappelijke organisaties en vrijwilligers moeten elkaar eenvoudiger kunnen vinden.
5. In overleg met de provincie aandacht geven aan betaalbare woonruimte voor starters

Een eerlijke gemeente

De gemeente stelt de regels vast om de gevolgen van ongelijkheid tegen te gaan. De gemeente is toegankelijk, laagdrempelig en behulpzaam. Burgers krijgen het recht de gemeente uit te dagen (*right to challenge*) als ze menen dat iets beter of goedkoper kan, zonder het gevoel te krijgen zonder onderzoek afgewezen te worden.

Bij het minimale beleid baseren we ons ook op de leerzame ervaringen van andere gemeenten. De voedselbank lijkt niet meer weg te denken. De gemeente levert actieve ondersteuning.

1. Een aantrekkelijk gemeente begint bij de individuele burger. Participatie van inwoners vergroten, denk aan burgerfora en jongereninspraak. Het zet de gemeente en haar burgers aan tot het dichten van de kloof tussen de burger en het openbaar bestuur. Er is haast geboden want bij burgers is een afnemend vertrouwen in de overheid te zien.
2. *Right to challenge* inzetten om de burgers vertrouwen te geven, initiatieven te ontplooiën en medezeggenschap te geven over de inrichting van hun omgeving.
3. Een gemeentelijke sociale boekhouder is behulpzaam en wijst de inwoners de weg in het doolhof van regelingen en voorwaarden van aanvragen in deze digitale wereld.

Een groene gemeente is gezond

Schone lucht om te ademen, schone grond om van te eten en een natuurlijke grondwaterstand staan aan de basis van ons voortbestaan en samen met het behoud en herstel van biodiversiteit essentieel om te overleven. Herstel waar mogelijk het historische boerenlandschap met heggen en kreken zodat er ruimte komt voor plant en dier en een aantrekkelijk landschap ontstaat om in te wandelen of te fietsen.

Van oudsher domineert de traditionele akkerbouw het Sluisse landschap dat op veel plaatsen tot aan de rand van de kernen reikt. De verstening van de bebouwde kom is doorgeschoten, de natuur loopt terug en het evenwicht moet worden hersteld.

GroenLinks pleit voor herstel van de bijen-, insecten- en vlinderfauna. Meer bloemen, meer ruigte en meer volgroeide bomen. Bomen met een kortlopende omloop worden, zodra ze “op” zijn, vervangen door bomen met een langlopende omloop. De gemeente overlegt regelmatig met provincie, waterschap, dorpsraden, natuurverenigingen, heemkundige kring, terreinbeheerders en particulieren naar alle mogelijkheden om de afnemende biodiversiteit te herstellen.

De gemeente neemt initiatieven om de Euregiotuinen voor natuur en mens in de huidige staat veilig te stellen en daarmee een bijdrage te leveren aan het behoud van een recreatieve ruimte en de biodiversiteit.

- 1.Vergroening van particuliere tuinen en de publieke ruimte bevorderen en de ingebruikneming van een subsidieregeling groene daken. Denk aan bloeiende planten in parken van de gebouwde omgeving, en verander gebruiksgras in stroken bloeiende “wilde” planten.
- 2.Verbind de kernen met elkaar door randerijen (een strategie voor duurzame landschapontwikkeling), voedselbossen om de luchtkwaliteit binnen de kernen te verbeteren
- 3.De gemeente is aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord
- 4.Ecologisch bermbeheer toepassen en andere partijen uitdagen dat ook te doen.
- 5.Pharmaceutische diergeneesmiddelen vervangen waar mogelijke door natuurlijke dierziekte bestrijders.
- 6.Het bevorderen van natuur- of diervriendelijke landbouw en het herstellen van natuurlijke kringlopen.
- 7.Megastallen zijn verleden tijd en toezicht op de brandveiligheid van de bestaande stallen wordt bevorderd. Er wordt veel meer ruimte geboden aan de dieren. Veel dieren in een kleine ruimte bevorderen de overdracht van dierziekten (denk aan vogelgriep en varkenspest) en vergroot de kans op verspreiding van deze ziekten
- 8.De gemeente gaat in samenwerking met landbouworganisaties en Waterschap op zoek naar mogelijkheden voor een duurzaam natuurlijk waterbeheer
- 9.De zinsnede uit het coalitieakkoord “er vindt een herverdeling van natuur en landschap plaats” wordt ondersteund

10. De gemeente richt een fonds op dat, gekoppeld aan de bestaande subsidies van de provincie, het rijk en de Europese Unie de transitie naar biologische landbouw en veeteelt bevordert. Waar mogelijk ombouw van landbouw in plaats van uitkoop van landbouw.

We laten de kust met rust

Wij willen de kernkwaliteiten van de West Zeeuws Vlaamse kust beschermen in plaats van uitputten en haar natuurlijke kenmerken veilig stellen voor alle levensgemeenschappen nu en in de toekomst.

Onder het kustgebied verstaan we niet alleen het strand, het binnenduin en de duinregel maar ook de ondiep water zone van de Westerschelde. Ruimte voor natuur en landschap zijn leidend

1. Er is geen ruimte meer voor nieuwe recreatieprojecten. De grens van het aanvaardbare voor de instandhouding van het specifieke karakter van de streek is bij de realisatie van Betondorp Cadzand al lang overschreden. Nulgroei dus.
2. We leggen de focus op upgraden van bestaande recreatievoorzieningen.
3. We moeten de rust voor mens, dier en plant waarborgen, met name op het strand door informatie te verspreiden onder (buitenlandse) toeristen over gedragsregels wat betreft honden en paarden, maar ook de betekenis van de ecologische voetafdruk onder de aandacht brengen.
4. De terugkeer van het Groene strand: in de zomer installeren we op een aantal locaties een betredingsvrij gebied op het strand bedoeld als rustgebied om herstel mogelijk te maken voor populaties van strandflora en fauna. Afval van natuurlijke herkomst blijft liggen en handmatig wordt aan het einde van het stormseizoen de plastics en andere kunststoffen opgeruimd. De burger wordt betrokken bij de instandhouding
4. Geen schaalvergroting of uitbreiding van strand- en dijkpaviljoens en een beleid dat het in de voorziene toekomst mogelijk maakt om clustering van bestaande paviljoens bij enkele strandopgangen te realiseren
5. Geen nieuwe plannen voor strandhuisjes en jachthavens

Mobiliteit

Schoon en goed particulier en openbaar vervoer is van belang voor iedereen. De gemeente stuurt de vraag naar betaalbaar openbaar vervoer. De koppeling van carpoolplaatsen en bushaltes wordt aangemoedigd.

Het particulier toeristische autovervoer in de zomer wordt zo veel mogelijk teruggebracht naar nul en de vraag naar mobiliteit wordt met een uitbreiding van emissieloze taxi's en het (elektrisch) busnetwerk opgevangen.

De aanleg van vrijliggende fietspaden langs de afslagen naar de kust wordt ter hand genomen.

1. Vervuulende vrachtwagens en bestelbussen zo veel mogelijk uit de woonkernen weren
2. Autoluwe kernen door middel van de aanleg van parkeerplaatsen aan de rand van de kern en betere verkeerscirculatieplannen
3. Meer oplaadpalen voor elektrische auto's en fietsen

4. Toeristisch autoverkeer zo veel mogelijk opvangen aan de randen van de gemeente en het vervoer naar de accommodatie organiseren via een elektrisch busnetwerk. Bagage wordt op de accommodatie nageleverd (model Waddeneilanden waar je te voet met alleen handbagage de boot opgaat).
5. Financiering van de zomerdienstregeling is mogelijk via een verhoging van de toeristenbelasting
6. Een veilig fietsnetwerk in het landschap en het bestaande fietspadennetwerk verbeteren, zorg voor voldoende fietsenstallingen in de kernen met name die met name de kernen aan de kust, start een ontmoedigingsbeleid voor autoverkeer richting kuststrook

Een duurzame gemeente

De circulaire economie is de leidraad. De gemeente helpt haar burgers de weg te vinden in het grote aanbod van mogelijkheden en maatregelen op weg naar duurzame kringlopen. Geen dwang maar wel advies en ondersteuning. Denk aan boeren die kringlooplandbouw willen bedrijven en op een respectvolle manier met hun dieren omgaan. Stimuleer deze circulaire economie en help de inwoners die netjes van hun overbodige of kapotte spullen af willen.

De energietransitie is onafwendbaar maar betaalbaar voor iedereen. Een energiecoach helpt burgers en bedrijven om de omslag te maken. Isoleren, isoleren, isoleren is het devies. GroenLinks streeft naar zo veel mogelijk zonnepanelen op het dak en ondersteunt actief in advisering en aanvraag van verwarmingsinstallaties waar het kan gebaseerd op warmtepompen. Grootschalige zonneparken en windmolens alleen met instemming van de burgers en als ze er zelf voordeel van hebben en dat plaatsing mogelijk is zolang er op extensieve wijze nog voedsel kan worden verbouwd.

Groene daken dragen bij aan biodiversiteit en verzachten de verharding van de bebouwde ruimte. Minder water stroomt naar het riool. De gemeente geeft bij de inrichting van haar dienstgebouwen en werkplaatsen steeds het goede voorbeeld. Energiearmoede komt niet voor. De gemeente maakt afspraken met woningcorporaties en energiebedrijven.

1. Transitie naar 30 kg restafval in 2025 doorzetten en circulariteit bevorderen.
2. Diervriendelijk boeren bevorderen met aandacht voor streekproducten, thuisverkoop en voedselbossen.
3. De gemeente zet stappen in het verduurzamen van haar eigen wagenpark met als doel binnen afzienbare tijd alleen emissieloze voertuigen te gebruiken.
4. Zorgen dat de energietransitie betaalbaar blijft en inwoners er zelf belang bij hebben.
5. Het gebruik van deelauto's stimuleren.
6. Sluis verkent in samenwerking met de andere Zeeuwse en West-Vlaamse gemeenten de opslag van duurzame energie.
7. De gemeente is zich bewust dat duurzaamheid in alle aspecten van het gemeentelijk beleid

leidend en geeft in haar doen en laten het voorbeeld.

8. In de gemeente Sluis wordt een waterstof-tankstation gerealiseerd. Het netwerk van elektrische oplaadpunten wordt gestaag uitgebreid.

9. Het toeristisch-recreatieve beleid is erop gericht dat de toerist zo veel mogelijk de auto laat staan door een goed en eenvoudig emissieloos openbaar vervoer aan te bieden.

Muziek en theater in een culturele gemeente

Het terrein van het ‘ervaringsleren’ (zelf dansen, schrijven, tekenen, filmen, beeldhouwen, schilderen) blijft bij ‘vroeg geleerd, oud gedaan’ een groot goed.

Dit beleidsterrein is in de gemeente Sluis achtergebleven.

Daarnaast blijken zowel de ‘nieuwe’ als de oude media flink wat nepnieuws te verspreiden. Jong en oud staat dagelijks bloot aan valse verklaringen, halve waarheden en twijfelachtige reclameboodschappen via bijna alle media.

De gemeente Sluis wil daaraan een tegenwicht bieden door de (jonge) inwoners al vroeg inzicht te geven in de bedoeling van reclame en de mentale manipulatie als gevolg van het gebruik van algoritmen.

GroenLinks is een krachtig voorstander van het versterken van de werkzaamheden van met name de Stichting Cultuureducatie Zeeuws-Vlaanderen en wil de subsidie ten behoeve van deze instelling verdubbelen (thans: € 100.000,--). Met dit bedrag kan zowel binnen- als buitenschools ervaringsgerichte projecten worden uitgebreid.

De gemeente Sluis profiteert in relatief geringe mate van financiële middelen die hogere overheden en fondsen beschikbaar hebben. Zo ook op het terrein van cultuur. Het zou voortdurend deze middelen actief moeten opsporen en aantrekken als aanvulling op de eigen financiële inzet.

De gemeentelijke organisatie maakt nog te weinig gebruik van de lokale omroep (Omroep Scheldemond, televisie en radio). Deze omroep, hoe klein ook heeft alle middelen om gemeentelijk voorlichting en interviews gericht op en gemaakt door de eigen inwoners, te realiseren. Door uitzendingen op een vast tijdstip in de week kunnen de inwoners beter worden geïnformeerd en meer worden betrokken bij hun medebewoners, de gebeurtenissen in de streek en de gemeentelijke besluitvorming.

1. De gemeentelijke middelen voor binnen- en buitenschoolse cultuureducatie wordt verdubbeld.
2. De Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen krijgt opdracht, samen met andere deskundige partijen, activiteiten op het terrein van de ‘mediawijdsheid’ fors uit te breiden.
3. De gemeente Sluis maakt dagelijks werk van het aantrekken van externe middelen voor de versterking van onder andere culturele activiteiten in de gemeente.
4. De gemeente faciliteert Omroep Scheldemond voor het stevig uitbreiden van gemeentelijke voorlichting/interviews.
5. Het organiseren van plaatselijke festivals wordt financieel ondersteund

Bevolking

De gemeente Sluis staat te boek als een zgn 'krimpgemeente'. Een term met een negatieve uitstraling.

De toekomst van schoolklassen, sportclubs, bedrijven en de dienstverlening staat onder druk vanwege het teruglopend inwonertal door de vergrijzing en ontgroening van de bevolking. Om de gevolgen van deze krimp tegen te gaan kan de gemeente in verhoogd tempo statushouders aantrekken. We weten uit onze eigen geschiedenis en ook van elders dat kinderen en werknemers snel in een nieuwe omgeving integreren. Veel van onze inwoners zijn immers nazaten van vluchtelingen die oorspronkelijk niet uit de regio afkomstig waren.

Dit dient volgens GroenLinks wel in goed overleg te geschieden met de COA, gefaseerd en goed begeleid.

Groenlinks ziet veel toekomst in de uitvoering van het plan Vitaal West Zeeuws Vlaanderen (2022-2033) om deze negatieve spiraal te keren. Vitaal West voorziet in de bouw van woningen, het verduurzamen van overheidsgebouwen, de reanimatie van de kern van Oostburg, het op peil houden van de dienstverlening en een investering in bedrijvigheid en werkgelegenheid. De toenemende aantrekkelijkheid van de gemeente zal een wervend perspectief voor nieuwe inwoners teweeg brengen.

1.De gemeente zet zich krachtig in, samen met andere plattelandsgemeenten en de VNG, het platteland te versterken met inwoners van groeigemeenten

2.De gemeente ziet kansen in de komst van een flink aantal statushouders en arbeidsmigranten, gefaseerd, goed geregeld en goed begeleid.

3.De gemeente omarmt Vitaal West Zeeuws Vlaanderen als lonkend perspectief om de afnemende aantrekkelijkheid van de gemeente voor nieuwe burgers te keren en de dienstverlening op peil te houden.